LERNEN IST KEIN AUSWENDIGLERNEN, SONDERN EIN VERSTEHEN LEHRERIN FÜR DEUTSCH AM

1. Technikum im
Vobkent-Distrikt, Region Buchara
Samiyeva Shaxnoza Sadulloyevna

Annotation (Deutsch): Ushbu maqolada “Umweltschutz im Alltag” (kundalik hayotda atrof-muhitni muhofaza qilish) mavzusini talabalarga o‘qitish jarayoni va uning ta’limdagi ahamiyati, ekologik muammolarni bartaraf etishda har bir insonning kundalik odatlari muhim rol o‘ynashi, shu sababli ekologik madaniyatni shakllantirish ta’lim jarayonining ajralmas qismi ekanligi, amaliy faoliyatga asoslangan ta’lim, loyiha ishlari, interaktiv metodlar va zamonaviy texnologiyalardan foydalanish orqali talabalarning ekologik bilim va ko‘nikmalarini rivojlantirish yo‘llari haqida umumiy ma’lumot keltirilgan.

Schlüsselwörter: Ekologiya, atrof-muhit, Umweltschutz, ekologik madaniyat, ta’lim jarayoni, interaktiv metodlar, loyiha asosida o‘qitish, amaliy ta’lim, barqaror rivojlanish, ekologik ong.

Bugungi davrida ekologik muammolar, xususan atrof-muhit ifloslanishi va tabiiy resurslarning kamayib borishi butun dunyo miqyosida dolzarb masalaga aylangan. Shu sababli “Umweltschutz im Alltag” - ya’ni kundalik hayotda atrof-muhitni muhofaza qilish masalasi nafaqat ekologlar, balki jamiyatning har bir a’zosi, jumladan talabalar uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Ta’lim jarayonida ekologik madaniyatni shakllantirish alohida o‘rin tutadi. Talabalar o‘qish jarayonida nafaqat nazariy bilimlarni egallashlari, balki kundalik hayotda ekologik mas’uliyatni his qilishni ham o‘rganishlari zarur. Shu nuqtayi nazardan, o‘quv jarayoniga atrof-muhitni muhofaza qilishga doir mavzularni integratsiya qilish ularning ekologik ongini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kundalik hayotda atrof-muhitni muhofaza qilish masalasi nafaqat global darajadagi ekologik siyosat bilan, balki har bir insonning oddiy kundalik odatlari bilan ham bevosita bog‘liqdir. Talabalarni o‘qitish jarayonida ushbu mavzuni yoritish ularning ekologik ongini shakllantirishga va mas’uliyat hissini rivojlantirishga yordam beradi. Ta’lim muassasalarida ekologik mavzularni dars jarayoniga integratsiya qilish orqali talabalar nazariy bilim bilan birga amaliy ko‘nikmalarga ham ega bo‘ladilar.

Talabalarga “Umweltschutz im Alltag” mavzusini o‘rgatishda eng samarali yondashuvlardan biri bu amaliy faoliyatga asoslangan ta’lim (practical learning) hisoblanadi. Masalan, chiqindilarni to‘g‘ri saralash, suv va elektr energiyasini tejash, plastmassa mahsulotlaridan kamroq foydalanish kabi oddiy odatlar orqali talabalar ekologik mas’uliyatni kundalik hayotda qo‘llashni o‘rganadilar. Bu jarayon ularning faqat bilimini emas, balki amaliy xulq-atvorini ham shakllantiradi.

Shuningdek, o‘quv jarayonida loyiha asosida o‘qitish (project-based learning) usuli ham katta ahamiyatga ega. Talabalar guruhlarga bo‘linib, ekologik muammolarni o‘rganish, ularning yechimlarini izlash va taqdimotlar tayyorlash orqali faol ishtirok etadilar. Masalan, “Green Campus”, “Save Water” yoki “Plastic Free Life” kabi loyihalar talabalarning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi va ularni real hayotiy muammolar bilan bog‘laydi.

Bundan tashqari, interaktiv metodlar ham ekologik ta’lim jarayonini samarali qiladi. Munozaralar (discussion), rolli o‘yinlar va “case study”lar orqali talabalar ekologik muammolarni turli nuqtayi nazardan tahlil qilishni o‘rganadilar. Bu esa ularning tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi hamda muammolarga yechim topish ko‘nikmasini shakllantiradi.

Zamonaviy ta’lim texnologiyalaridan foydalanish ham ushbu mavzuni o‘qitishda muhim o‘rin tutadi. Video materiallar, prezentatsiyalar va onlayn platformalar orqali talabalar ekologik muammolarning global miqyosini yaxshiroq tushunadilar.

Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarda ekologik kampaniyalar yaratish orqali ular o‘z bilimlarini keng jamoatchilikka yetkazish imkoniga ega bo‘ladilar.

Umuman olganda, “Umweltschutz im Alltag” mavzusini o‘qitish jarayoniga integratsiya qilish talabalarni nafaqat bilimli, balki ekologik jihatdan mas’uliyatli shaxslar sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Bu esa ularning kelajakda jamiyatda faol va ongli fuqarolar bo‘lib yetishishiga zamin yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, “Umweltschutz im Alltag” mavzusini ta’lim jarayoniga integratsiya qilish talabalarda ekologik ong va mas’uliyatni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Kundalik hayotdagi oddiy odatlar orqali atrof-muhitni muhofaza qilish g‘oyasini o‘zlashtirish talabalarni nafaqat nazariy bilim bilan, balki amaliy ko‘nikmalar bilan ham boyitadi.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, amaliy faoliyatga asoslangan o‘qitish, loyiha ishlari va interaktiv metodlar talabalarning ekologik mavzuga bo‘lgan qiziqishini oshiradi hamda ularning mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Zamonaviy ta’lim texnologiyalaridan foydalanish esa ushbu jarayonni yanada samarali va qiziqarli qiladi.

Ekologik ta’limni o‘quv jarayoniga keng joriy etish talabalarni ongli, mas’uliyatli va tabiatga ehtiyotkor munosabatda bo‘ladigan shaxslar sifatida tarbiyalashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. E.A. Migranova, Sh.X. Poziiova Kasbiy pedagogik faoiiyatga kirish / O‘quv qo‘llamna. - Toshkent: “Tafakkur bo‘stoni”, 2018 y. - 200 bet
2. I.V. Grosheva, L.G.Yevstafeva, D.T.Maxmudova, Sh.B.Nabixanova, S.V.Pak, G.E.Djanpeisova “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi T: 2022.
3. F.Qodirova, Sh.Toshpo‘latova, M.A’zamova. “Maktabgacha pedagogika”.-T., “Ma’naviyat”. 2019 y.- 688 bet

4. Sh.A. Sodiqova “Maktabgacha pedagogika”. “Tafakkur sarchashmalari” T:. 2013 y.- 288 bet.
5. N.M. Qayumova “Maktabgacha pedagogika”, “TDPU” nashriyoti T:. 2013 y- 184 bet.
6. A.A. Xoliqov. Pedagogik mahorat. Darslik. Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi. – T.: Iqtisod-moliya, 2011 y. -420 bet.
7. Raxmonova Sojida Muxammadovna. “Preparing the graduate students of primary education for innovative professional activity”. Web of Scientist: International Scientific Research Journal (WoS) ISSN: 2776-0979, Volume 4, Issue 8, August, 2023. Pages 288-293
8. Raxmonova Sojida Muxammadovna. “Practical features of preparing primary education students for professional activity” science and innovation in the education system, 2(9), 67–71. https://doi.org/10.5281/zenodo.8314153. 31.08.2023 y
9. Рахмонова Сожида Мухаммадовна. “Педагогико-психологические особенности подготовки учителей начальных классов к инновационной профессиональной деятельности. Innovative research in the modern world: theory and practice, 2(23), 92–94c. 11(39)-son 31.08.2023 y
10. S.M.Raxmonova Didactic possibilities of improving the methodology for preparing future educators of the preschool educational organization for innovative professional activities. Pindus Journal of Culture, Literature, and ELT ISSN: 2792 – 1883 | Volume 2 No. 12 https://literature.academicjournal.io 16.12.2022 y.36-40 bet.
11. S.M. Raxmonova Мактабгача таълим ёшидаги болаларга таълим беришда компетенциявий ёндашув. Respublika OAK. Илимий-методикалық журнал 5/1 2022 y.101-105 bet

12. S.M. Raxmonova Bo‘lajak pedagoglarni innovatsion kasbiy faoliyatga tayyorlashda o‘z-o‘zini shakllantirish va mukammallashtirishga o‘rgatish. Respublika OAK. Илимий-методикалық журнал. ¾. 2023 y. 141-146